Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra ekonomiky

Bakalářská práce

Význam dotací v obecním rozpočtu a jejich vliv na rozvoj obce

Martin Němec

© 2015 ČZU v Praze

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Význam dotací v obecním rozpočtu a jejich vliv na rozvoj obce" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 16. 3. 2015_____

Poděkování

Rád bych poděkoval Ing. Gabriele Trnkové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce, za odbornou pomoc a za čas, který mi věnovala. Dále bych rád poděkoval paní Marii Čápové starostce obce Kasejovice za její čas, ochotu mně pomoci a poskytnout informace potřebné k vypracování této práce.

Význam dotací v obecním rozpočtu a jejich vliv na rozvoj obce

---

The importance of subsidies in the municipal budget and their impact on community development

Souhrn

Obsahem bakalářské práce je analyzování rozpočtu obce Kasejovice a určení vlivu dotací na její rozvoj. Je zde popsána podrobná struktura příjmové i výdajové stránky obce. Z této struktury je oddělen výčet čerpaných dotačních titulů za období 2008-2013 a k tomuto období je přiřazen seznam realizovaných projektů, ve kterých proběhlo spolufinancování z dotačních fondů.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí.

V první teoretické části práce popisuji, jakým způsobem je řešeno financování obcí v České republice včetně stanovení a schvalování rozpočtů obce. Na rozpočet obce navazuje podrobný soupis příjmů a výdajů obce. V závěru první části práce jsou uvedeny operační programy včetně jejich poskytovatelů, do kterých se mohly obce zapojit a využít finanční zdroje k rozvoji svého regionu.

V praktické části práce se zabývám samotným rozborem příjmových a výdajových složek obce Kasejovice a jejím vývojem v čase. Jsou zde vybráni konkrétní poskytovatelé dotací a tituly, ze kterých obec čerpala, včetně výše hodnoty za dané období. V závěru praktické části práce je proveden výčet projektů, jež obec realizovala a podíl jejich financování a spolufinancování pomocí dotací.

V závěru bakalářské práce je provedeno zhodnocení vývoje a struktury financování obce a jeho dopady na rozvoj obce.

Klíčová slova: rozpočet, dotace, obec, hospodaření obce, financování, rozvoj

Summary

The purpose of this thesis is to analyze the municipal budget of Kasejovice and determine the impact of subsidies on its development. It describes the detailed structure of the revenue and expenditure sides of the village. Excluded from this study are subsidies from the period and the list of projects in which these funds were used.

The first part describes how the Czech Republic is currently funding its municipalities. Then the process of creation and approval of the municipal budget is described, followed by a detailed list of possible revenue and expenditure of the municipality. The last part lists subsidies and their providers which could be used in a given period.

In the second section, the practical part deals with the analysis of the actual income and expenditure components of Kasejovice as well as its development over time. There is a selection of the specific subsidy providers from the village and their values for the years in question. In the last part, there is a list of projects that the municipality implemented from a share of co-financing through grants.

At the end is an assessment of development and financing structures of the village and its impact on community development.

Keywords: Budget, grants, municipality, management of municipality, development

Obsah

1 Úvod 11
2 Cíl práce a metodika 12
2.1 Cíl 12
2.2 Metodika 12
3 Teoretická východiska 13
3.1 Finanční systém ČR 13
3.2 Veřejné služby podle rozdělených pravomocí 14
3.3 Financování nižších a vyšších celků 14
3.4 Obec 15
3.4.1 Rozpočet obce 16
3.4.2 Rozpočtový proces 17
3.4.3 Rozpočtový výhled 17
3.4.4 Příprava rozpočtu 18
3.4.5 Schvalování rozpočtu 18
3.4.6 Čerpání a kontrola rozpočtu 18
3.4.7 Rozpočtová skladba 19
3.5 Příjmy rozpočtu obce 19
3.5.1 Složení příjmů obce 20
3.5.2 Daňové příjmy 21
3.5.3 Nedaňové příjmy 21
3.5.4 Transfery 21
3.6 Výdaje rozpočtu obce 22
3.6.1 Členění výdajů 22
3.6.2 Hledisko obligatorní a účelové 23

3.6.3 Hledisko rozpočtového plánování 23
3.6.4 Hledisko ekonomické 23
3.7 Výdaje obcí 24
3.7.1 Výdajové trendy 25
3.8 Způsob analýzy rozpočtu obce 26
3.8.1 Absolutní metoda 26
3.8.2 Relativní metoda 27
3.9 Dotace 27
3.9.1 Vymezení pojmu 27
3.9.2 Účelové dotace 28
3.9.3 Neúčelové dotace 28
3.9.4 Státem poskytované dotace 28
3.10 Možnosti čerpaných titulů pro období 2007 - 2013 29
3.10.1 Města a obce 29
3.10.2 Kraje 29
3.10.3 Státní rozpočet 30
3.10.4 Ostatní finanční mechanismy 30
3.10.5 Nadační fondy 30
3.10.6 EU 30
3.11 Regionální politika Evropské unie 31
3.11.1 Jak funguje regionální politika 31
3.11.2 Programové období 2007-2013 pro ČR 32
3.11.3 Cíl konvergence 32
3.11.4 Ostatní cíle 33
3.11.5 Regionální operační program (ROP) NUTS II Jihozápad 33
3.11.6 Projekty podporované ROP Jihozápad 33

3.11.7 Jaké subjekty mohou žádat o podporu 34
3.11.8 Monitorovací indikátory 34
4 Praktická část 35
4.1 Obec Kasejovice 35
4.2 Občanská vybavenost obce Kasejovice 35
4.3 Rozpočet obce Kasejovice – období 2008-2013 35
4.3.1 Složení příjmů obce 37
4.3.2 Daňové příjmy obce Kasejovice 38
4.3.3 Nedaňové příjmy 40
4.3.4 Kapitálové příjmy 41
4.3.5 Transferové příjmy 41
4.4 Výdaje obce Kasejovice 43
4.4.1 Běžné výdaje 43
4.4.2 Personální výdaje 45
4.4.3 Nákup služeb 45
4.4.4 Transfery příspěvkovým organizacím 46
4.4.5 Nákup energií a materiálu 46
4.5 Kapitálové výdaje 47
4.6 Nenárokové dotace čerpané obcí Kasejovice 48
5 Závěr 51
6 Seznam literatury 53
7 Seznam příloh 55
7.1 Seznam tabulek 55
7.2 Seznam Grafů 55
7.3 Seznam obrázků 55

1 Úvod

Bakalářskou práci na téma Význam dotací v obecním rozpočtu a jejich vliv na rozvoj obce jsem se rozhodl psát zejména ze dvou důvodů. Své rané dětství jsem prožil u babičky na venkově a již třetím rokem studuji katedru ekonomiky na ČZU. Vzhledem k tomu, že moje matka pracuje několik let v příspěvkové organizaci MMR, jejíž hlavní náplní činnosti je administrace a kontrola čerpání evropských fondů, naskytla se mně vhodná příležitost k přístupu informací od obce, která leží v méně rozvinuté části Plzeňského kraje. Aktivitou paní starostky a možností čerpání dotačních titulů se zlepšuje úroveň občanské vybavenosti a tím se region obce stává příjemným místem pro život obyvatel všech věkových skupin.

Vstupem České republiky do Evropské unie v roce 2004 se dotace staly jedním z hlavních témat rozvoje státu. Ve své práci bych se chtěl pomocí analýzy rozpočtu obce zaměřit na životaschopnost obce a posoudit, jaký přínos mají dotace pro obec a zda by obec bez dotací dosáhla svého rozvoje.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl

Cílem této práce je provést analýzu rozpočtu obce, zhodnotit význam dotací pro obecní rozpočet a jejich vliv na rozvoj obce. Na konkrétním případu obce Kasejovice bude poměrovou metodou rozpočtu obce provedeno vyhodnocení schopnosti obce zajistit své administrativní fungování, služby pro občany a rozvoj obce bez dotačních titulů.

2.2 Metodika

Zhodnocení vlivu dotací na rozpočet obce bude provedeno za období 2008-2013. Použité údaje jsou převzaty z účetních dokladů a analýz, které byly poskytnuty starostkou obce Kasejovice. Tyto podklady obsahují závěrečné účty obce za jednotlivé roky zvoleného období a investiční projekty, které byly obcí realizovány. Analýza rozpočtu obce bude provedena na základě vertikální a horizontální analýzy, za pomocí komparace a syntézy dat i základní matematicko-statistické metody. Bude provedeno zkoumání struktury jednotlivých položek výdajů a příjmů obce, jež jsou pro obec zásadní. Následně budou vypsány dotační tituly, které obec za dané období čerpala. U nich budou uvedeny čerpané částky dotace za jednotlivé roky a jejich poskytovatel. Poté bude proveden výčet investičních projektů, které byly obcí Kasejovice realizovány a na základě těchto údajů provedeno zhodnocení schopnosti obce zajistit své administrativní fungování, služby pro občany a rozvoj obce i bez dotačních titulů. Na základě získaného výsledku proběhne závěrečné zhodnocení vlivu dotací na chod a rozvoj obce.

3 Teoretická východiska

3.1 Finanční systém ČR

Česká republika pro své financování používá tzv. smíšený model fiskálního federalismu. Rozlišujeme zde dva typy subjektů na centrální úrovni a dva typy subjektů na úrovni místní. Centrální úrovní rozumíme státní rozpočet a státní mimorozpočtové fondy, subjekty na místní úrovni jsou kraje a obce. Mezi těmito subjekty probíhají finanční transfery, vyznačenné na obrázku 1. (Císařová, Pavel, 2008)

Obrázek 1 – model finančního systému ČR

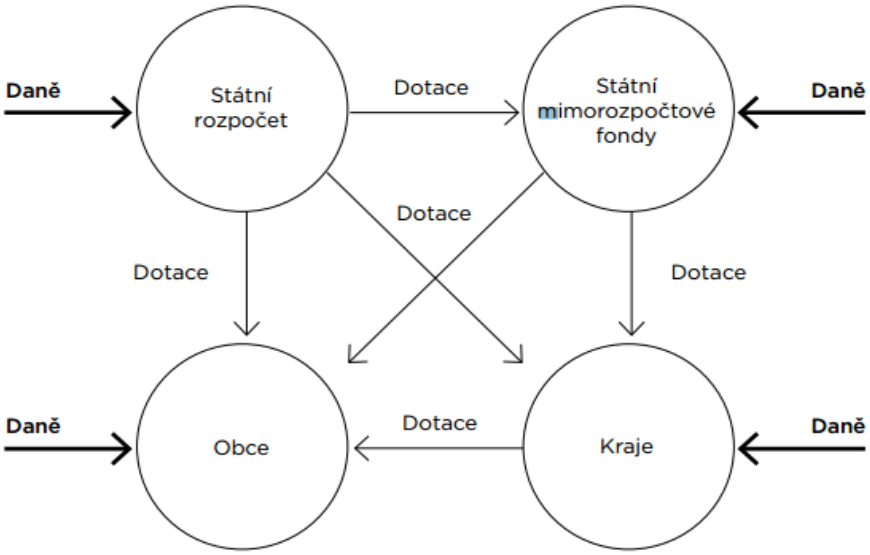

Pozn.: Z důvodů přehlednosti je zde abstrahováno od jiných než daňových a dotačních příjmů a nejsou uvažovány finanční vztahy k mezinárodním organizacím (např. EU).

Zdroj: Transparency International Česká republika Praha / 2008 s. 18

Z obrázku 1 je zřejmé, že finanční transfery nemusejí probíhat pouze z vyšší úrovně do nižší, ale i mezi subjekty na stejné úrovni. (Císařová, Pavel, 2008)

3.2 Veřejné služby podle rozdělených pravomocí

Služby státní správy lze rozdělit do 3 skupin.

1/ Skupina činností, jež jsou spojeny především s výběrem finančních prostředků pro veřejné rozpočty, ochrana a obrana státu a jeho občanů, regulační opatření v určitém odvětví apod. Tyto činnosti jsou vykonávány centrálními orgány (např. ministerstva), nebo jejich determinanty (např. úřad práce).

2/ Služby, jež jsou propojeny s přenesenou působností. Sem řadíme například organizace parlamentních voleb, vydávání dokladů, či evidence obyvatelstva. Obec může někdy zasahovat do výkonu převedené pravomoci. Jedná se především o základní a střední vzdělání, musí se však respektovat minimální standardy, jež jsou stanovené na centrální úrovni.

3/ Služby, jež si obec/kraj spravuje sám. Tyto služby jsou vesměs pro všechny obce/kraje stejné, neboť zajišťují jejich plynulý a správný chod. Patří sem například správa komunikací, provoz kanalizace, svoz a uskladnění odpadu, přívod pitné vody, zajištění městské hromadné dopravy a jiné. Ve většině případů je provozování zmíněných služeb spojeno s financováním za pomocí poplatků, které platí občané a obec si je stanovuje sama. Tyto poplatky však nejsou vždy schopny pokrýt všechny náklady spojené s provozem těchto činností.

3.3 Financování nižších a vyšších celků

Při porovnání důležitosti financování nižších celků, tedy obecního a krajského, je vidět, že obecní financování je důležitější a probíhá ve větším objemu. Například v letech 2006-2007 obce a jejich dobrovolné svazky operovali s rozpočtem odpovídajícím okolo 8% HDP (kraje pouze 4% HDP). To je spojeno s historickou tradicí, ale především s kompetencemi, jež jsou na ně převáděny. Vezme-li se v úvahu míra samostatnosti krajů a obcí, opět si vedou lépe obce. Ty jsou schopné hospodařit v průměru až se 70% vlastních zdrojů, naproti tomu u krajů je to pouze polovina. Kraje jsou tedy závislejší na podpoře z centrálního rozpočtu.

Poměr dotací a financování z vlastních zdrojů do značné míry závisí na velikosti rozsahu pravomocí a systému veřejné správy. V České republice je využíván kombinovaný

(smíšený) systém, ve kterém krajské a obecní samosprávy vykonávají souběžně dva druhy činností. První může být shrnut pod pojem „přenesená působnost“ a druhá jako „samostatná působnost”.

Pod pojmem přenesená působnost rozumíme aktivity, jež vykonávají obce nebo regiony jménem státu. Za kvalitu při výkonu těchto aktivit zodpovídá stát, nikoliv orgány obce či kraje. Naproti tomu samostatná působnost je pojem, kdy obce či kraje vykonávají a spravují své záležitosti svým vlastním jménem. Můžeme se také setkat s rozšířenou přenesenou působností. Jedná se o specifickou skupinu větších obcí, na které byly převedeny některé části pravomocí zrušených okresních úřadů. Obsluhují tak několik okolních obcí.(Císařová, Pavel, 2008)

3.4 Obec

Obec je podle zákona č. 128/2000 Sb., o obcích základním územním samosprávným společenstvím občanů, je tvořena určitým územím, které je ohraničeno a odděleno od sousedící obce hranicí. Ve vztazích právních vystupuje svým jménem a za jednání, která koná, nese zodpovědnost. Obec vnímáme také jako korporaci, která spravuje svůj vlastní majetek. Tento majetek musí být využíván účelně a hospodárně, pečuje o jeho zachování a rozvoj, tak aby byl v souladu se zákonem a naplňoval potřeby obce. U majetku, který obec vlastní, nesmí docházet k jeho poškozování, či dokonce ničení, odcizení ani zneužití. S majetkem, jenž je pro obec nepotřebný, je nakládáno za podmínek, které jsou určeny zvláštními předpisy. Dojde-li ke zjištění škody na obecním majetku, musí obec včas uplatňovat náhradu této škody.

Orgány obce tvoří zastupitelstvo, rada obce, obecní úřad a starosta. Zastupitelstvo, které je tvořeno členy zastupitelstva, má počet členů v závislosti na velikosti a počtu občanů obce. Zastupitelstvo si ze svých členů volí starostu, jehož hlavním úkolem je reprezentovat obec navenek a místostarostu (místostarosty). Ti pak společně s dalšími členy rady, zvolenými z řad zastupitelstva, tvoří radu obce a zodpovídají se z výkonu své funkce zastupitelstvu. Pokud není v obci zvolena rada obce, vykonává tuto funkci starosta, pokud zákon nestanový jinak. Úkoly, jež ukládá zastupitelstvo obce či rada obce, plní obecní úřad složený ze starosty, místostarosty (starostů) a zaměstnanců, kteří jsou zařazeni do úřadu.(zákon o obcích, 2000)

3.4.1 Rozpočet obce

Jeden z velmi důležitých a sledovaných dokumentů je obecní rozpočet. V podstatě je rozdělen do několika funkcí, jež musí plnit současně – představuje bilanci příjmů a výdajů, je finančním plánem a také veřejným dokumentem. Pro zpracování rozpočtu je zapotřebí rozpočtového výhledu, ve kterém jsou obsaženy základní souhrnné údaje o příjmech i výdajích obce, o jejich dlouhodobějších pohledávkách či závazcích. Patří sem také finanční zdroje a potřeby nutné při dlouhodobě realizovaných projektech. Rozpočet se upravuje tzv. rozpočtovou skladbou. Ta slouží k třídění peněžních operací ve veřejném rozpočtu. Tento systém slouží k srovnatelnému sledování příjmů, výdajů, hospodaření a financování v soustavě veřejných rozpočtů v České republice.

Rozpočet obce je sestavován každý rok na základě návrhu, který je nejprve zveřejněn na úřední desce podobu nejméně 15 dnů, před projednáním v zastupitelstvu obce. Rozpočet je dále projednán a doporučen radou obce i finančním výborem ke schválení. Každá obec musí svůj návrh rozpočtu projednat a schválit před prvním lednem kalendářního roku. Pokud se tak nestane, je přijato rozpočtové provizorium. Jestliže obec během roku získala nějaké dotace, či jiné finanční prostředky, je třeba tento již projednaný rozpočet upravit tzv. rozpočtovým opatřením. (Jáč, 2010)

Rozpočet obce je podle zákona charakterizován jako

- krátkodobí finanční nástroj řízení obce,
- účetní bilance příjmů a výdajů za rozpočtové období,
- finanční plán obce pro období jejího hospodaření,
- decentralizovaný peněžní fond, jelikož se jedná o peněžní prostředky,
- nástroj prosazování obecní politiky
- nástroj finanční kontroly (zákon o obcích, 2000)

3.4.2 Rozpočtový proces

V rozpočtu používáme pojem rozpočtový proces. V tomto procesu jsou postupně obsaženy všechny kroky týkající se rozpočtu. Dělí se na:

-přípravu,

-schvalování,

-čerpání,

- zpětnou kontrolu a vyúčtování.

Tyto kroky se neustále opakují a v jednom rozpočtovém roce se tak nacházejí v různé fázi tři rozpočty. Jeden je ve fázi přípravy a schvalování, druhý se nachází ve fázi čerpání a poslední ve fázi kontroly a vyúčtování.(zákon o obcích, 2000)

3.4.3 Rozpočtový výhled

Jedná se o velmi důležitý ukazatel používaný při sestavování rozpočtu. Je to nástroj střednědobého finančního plánování, který je pro rozpočty v České republice povinný používat od roku 2001. Důvod zavedení tohoto ukazatele je donutit subjekty místních samospráv zamyslet se nad plánovanými projekty v rámci delšího časového období a vyhnout se tak projektům, jež by mohly později být nevyužívané a ztrátové. Stanovují se proto hodnoty čtyř ukazatelů, pro 2 až 5 let od sestavení rozpočtu. Zmíněné ukazatele jsou:

- celkové příjmy,

- celkové výdaje,

- celkové pohledávky,

- celkové závazky.

Při tvoření rozpočtového výhledu je důležité, aby se projekt příliš nenadhodnotil v rámci příjmů a naopak příliš nepodhodnotil v rámci výdajů. (Císařová, Pavel, 2008)

3.4.4 Příprava rozpočtu

Rozpočet připravovaný obcí, by měl vycházet z rozpočtového výhledu, který byl schválen již v minulosti. Je nutné provázat ho s finančními vztahy specifikovanými v jiných rozpočtech a to hlavně se státním, z nějž jsou poskytovány nenárokové dotace. Dále je nutné detailnější rozepsání prostředků, tedy alokace prostředků mezi jednotlivá pracoviště či aktivity by měli vycházet z analýz hospodaření minulých let a odrážet strukturu sledovaných cílů. (Císařová, Pavel, 2008)

3.4.5 Schvalování rozpočtu

Po návrhu a sestavení rozpočtu se přechází k fázi projednání a schválení. To se z pravidla děje v několika stupních. K projednávání dochází nejprve na finančním výboru a poté v radě obce/kraje. Pokud jsou jmenované orgány spokojené, popřípadě jsou k rozpočtu vypracovány připomínky, postupuje dále do zastupitelstva. Zastupitelstvo jediné má právo jej schvalovat. Je-li rozpočet schválen, dojde v podstatě k vytvoření závazných ukazatelů, jimiž se následně musí řídit výkonné orgány obce, jakož i právnické osoby, které jsou příjemci dotací.

Ke komplikaci v případě schvalování rozpočtů může dojít tehdy, není-li ještě schválen rozpočet vyšší úrovně a obce tak v podstatě neví, jaká bude výše dotace. Pokud k takovému případu dojde, může se schvalovaný rozpočet obce omezit pouze na tu část, která není na této dotaci přímo závislá. (Císařová, Pavel, 2008)

3.4.6 Čerpání a kontrola rozpočtu

V rozpočtu může během období dojít k různým změnám, které jsou způsobeny vnějším i vnitřním prostředím. Pokud se změny týkají hodnot závazných ukazatelů schválených zastupitelstvem, pak jsou to takzvaná rozpočtová opatření. Tato opatření může schvalovat pouze zastupitelstvo. Pokud se jedná o schvalování běžných rozpočtových opatření, v praxi převádí zastupitelstvo tuto pravomoc na radu města a schvaluje pouze mimořádná rozpočtová opatření.

V průběhu čerpání rozpočtu je důležitá pravidelná a systematická kontrola. Při této kontrole nám pomáhá především finanční výbor, který k tomuto účelu využívá účetní výkazy poskytované finančním odborem.

Výsledek hospodaření obce po ukončeném období představuje závěrečný účet. Tento účet je předkládaný zastupitelstvu a tvoří ho komplexní údaje o příjmech a výdajích členěných podle rozpočtové skladby i podrobné informace o dalších finančních operacích. Souhrn hospodaření obce je nutné nechat přezkoumat pomocí externí auditorské firmy, nebo za pomoci krajského úřadu. Jako výsledek takového přezkoumání je zpráva o přezkoumání, jež je součástí závěrečného účtu.

Zastupitelstvo musí projednat výsledek závěrečného účtu do 30. června následujícího roku, který následuje po rozpočtovém roce. Stejně jako v případě schvalování rozpočtu musí výsledek závěrečného účtu být vyvěšen po dobu nejméně 14 dnů před jeho projednáním na úřední desce tak, aby se k němu mohli občané vyjádřit. Vyjádření má podobu souhlasu celoročního hospodaření bez výhrad, nebo souhlasu s výhradami. Pokud někdo vynese souhlas s výhradami, je obec povinna sjednat nápravu a provést opatření, jež povedou k nápravě zjištěných chyb. (Císařová, Pavel, 2008)

3.4.7 Rozpočtová skladba

Pro kontrolu rozpočtu a podrobné členění výdajů i příjmů obce, slouží rozpočtová skladba. Z rozpočtové skladby lze přehledně zjistit potřebné informace v jednotlivých etapách rozpočtového procesu a dovoluje srovnání s jinými rozpočty v čase. Analyzuje peněžní operace běžného i kapitálového rozpočtu a to na základě principu peněžních pohybů. Jde tedy o sledování pohybů, jako je připsání či odepsání finančních prostředků na účtu. (Peková, 2004)

3.5 Příjmy rozpočtu obce

Většina obcí se vždy potýká s nedostatkem peněz určených k správnému hospodaření a rozvoji obce. To je v poslední době ještě zdůrazněno kladením větší samostatnosti ve financování svých aktivit. Obce by si proto měli zajistit svůj vlastní příjem, ten by však měl být stálý či plánovatelný, jelikož z nahodilých a nejistých příjmů se skládá obecní rozpočet velmi složitě.(Jáč, 2010)

Příjmy rozpočtu obce jsou podle zákona tvořeny:

- příjmy z vlastního majetku,
- příjmy z výsledku vlastního hospodaření obce,
- příjmy vyplývajících z řízení organizace, kterou zřídila či založila obec, pokud jsou podle zákona příjmem obce,
- příjmy z výkonu státní správy, k nimž je podle určitých zákonů pověřen, hlavně správní poplatky, které z této činnosti vedou, nebo vybraných pokut které jsou v pravomoci kraje,
- výnosy z daní, které byly vybrány,
- dotace ze státních rozpočtů a fondů,
- dary a příspěvky, které obec obdržela,
- dotacemi z rozpočtu kraje,
- prostředky, které jsou získány činností ostatních orgánů státní správy, především pokut a dalších sankcí,
- jiné příjmy patřící podle zvláštního zákona obci.

Mohou být použity i tyto prostředky:

- prostředky poskytnuté Národním fondem,
- návratné zdroje (úvěr, půjčka),
- návratná finanční pomoc jiného kraje (zákon o rozpočtových pravidlech, 2000).

3.5.1 Složení příjmů obce

Příjmy obce tvoří vlastní příjmy, dotace ze státního rozpočtu a cizí zdroje z tuzemska i zahraničí. Vlastní příjmy obce tvoří daňové příjmy, obecní poplatky, výnosy z cenných papírů, výnosy z majetku a příjmy z vlastní činnosti. Patří sem také příjmy z pokut, darů či poskytnutých úvěrů. Obce mohou používat pro zajištění správného plnění úkolů také finanční prostředky získaných z mezinárodních zdrojů. Sem patří například prostředky z různých fondů Evropské unie, tuzemských a zahraničních nadací a jiné.(Jáč, 2010)

Dále také můžeme příjmy rozdělit do těchto skupin. Tedy příjmy daňové, dotační a z dluhových nástrojů. Nejdůležitější jsou však pro obec příjmy daňové. (zákon o dotacích, 2000)

3.5.2 Daňové příjmy

Daňové příjmy tvoří největší část finančních prostředků obce. Jsou to státem delegované výnosy, nebo podíly na výnosech státních daní a různých administrativních poplatků. Z pohledu obce se tyto daňové příjmy člení na výlučné daně a daně motivační

Finanční výnosy z výlučných daní plynou pouze do obecního rozpočtu. Tato daň je tvořena daní z příjmů právnických osob, kdy je poplatníkem sama obec a daň z nemovitostí, u které obec může alespoň částečně ovlivnit její výši. (Císařová, Pavel, 2008)

Motivační daň se skládá z daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a daně z příjmů fyzických osob z podnikání. Tato daň by měla sloužit jako motivace pro obce, jelikož se vypočítává procentuelně ze zmiňovaných daní a to podle počtu pracovníků s místem bydliště v dané obci. (Jáč, 2010)

3.5.3 Nedaňové příjmy

V tomto případě se jedná o příjmy spíše nárazové, které plynou z nějaké určité činnosti obce, ale i přes to přispívá do rozpočtu poměrně velkou měrou. Velikost nedaňových příjmů je závislá na majetku, lidském potenciálu a aktivitě vedení obce. Příjmy, které takto obec získává, jsou tvořeny pronájmem či prodejem obecního majetku a výsledkem hospodaření subjektů, které obec zřídila. Patří sem také poplatky placené občany a různé další poplatky placené rezidenty i nerezidenty dané obce.(Jáč, 2010)

3.5.4 Transfery

Jsou to peněžní příjmy, které obec přijímá do svého rozpočtu prostřednictvím dotací, příspěvků ze státního rozpočtu a dalších prostředků. Pomocí těchto financí jsou realizovány projekty, jež přispívají nemalou měrou na vývoj infrastruktury v obci. Pokud se jedná o dotace, jsou to finanční prostředky určené převážně na určitou úhradu investičních a neinvestičních nákladů obce.(Jáč, 2010)

3.6 Výdaje rozpočtu obce

„Výdaje jsou veškeré nenávratné platby na běžné i kapitálové účely, opětované i neopětované a poskytované návratné platby (půjčky)". (Jáč, 2010 s. 89) Velikost výdajů závisí na rozloze obce, počtu jejích občanů a dalších faktorech.

Obec ze svého rozpočtu hradí:

- výdaje spojené s vlastní činností obce a výdaje vyplývající z výkonu státní správy,
- závazky, které obec musí ze zákona plnit,
- závazky přijaté obcí v souvislosti spolupráce s jinými obcemi či s dalšími subjekty,
- závazky, jež vyplívají z uzavření smluvních vztahů v jejím hospodaření a vztahů vlastních organizací, pokud k nim přistoupila,
- splacení úroků za přijaté půjčky a úvěry,
- výdaje spojené s emisí vlastních dluhopisů a úhradu výnosů náležejícím jejich držitelům,
- úhrada splátek přijatých úvěrů, půjček a návratných výpomocí,
- výdaje použité na podporu subjektů, které provádějí veřejně prospěšnou činnost a na podporu podnikání, jež obci přináší užitek,
- výdaje na příspěvky a dary za účelem humanitárním či sociálním. (Jáč, 2010)

3.6.1 Členění výdajů

Výdaje územních samospráv můžeme dělit obecně podle různých hledisek a to:

-**hledisko ekonomické:** kapitálové a běžné,

- **hledisko rozpočtového plánování:** plánovatelné a neplánované,

- **hledisko obligatorní a účelové.**

3.6.2 Hledisko obligatorní a účelové

Pod pojmem obligatorní (mandatorní) výdaje se rozumí výdaje, které jsou dané zákonem. Obec do jejich výše nemůže nijak zasahovat. Nejčastěji se tak označují sociální transfery. (Bussines center, 2015) Ostatní část prostředků, které obec může přizpůsobit své politice, se nazývají výdaje účelové.

3.6.3 Hledisko rozpočtového plánování

Zde rozlišujeme výdaje plánovatelné a neplánované, kdy toto dělení používáme při sestavování rozpočtu a následném plnění rozpočtu v rozpočtovém období.

Plánovatelné výdaje můžeme již dopředu odhadnout a dále s nimi pracovat. Jsou to v převážné většině výdaje, které se pravidelně opakují a mají mandatorní charakter. V tomto případě se jedná o sociální transfery. Dále sem můžeme zařadit výdaje spojené s provozem a výkonem samostatné a přenesené působnosti. Sem se například řadí: financování provozu škol, platy zaměstnanců obce, výdaje na energie, nájem apod. (Ministerstvo vnitra, 2014) S těmito výdaji může obec pracovat a plánovat tak, kde ušetří nebo naopak, kde více peněz vydá.

Neplánované výdaje jsou naproti tomu takové výdaje, jež se vyskytnou až v průběhu rozpočtového období a jejich objem i vznik lze velmi obtížně odhadnout. Sem řadíme výdaje sankční a výdaje, které vynikají různými nahodilými událostmi.(Jáč, 2010)

3.6.4 Hledisko ekonomické

Podle tohoto hlediska se výdaje člení nejčastěji a to na výdaje kapitálové a výdaje běžné.

Běžné výdaje jsou pravidelně se opakující potřeby realizované v příslušném roce. Nazývávají se proto někdy jako neinvestiční, či provozní výdaje. Členíme je na **neinvestiční transfery** (tj. neopětované výdaje na neinvestiční účely charakteru příspěvků a dotací), **neinvestiční nákupy** (tj. opětované výdaje za služby a zboží neinvestiční povahy včetně úroků a nákladů na pracovní sílu) a **neinvestiční půjčky** (tj. prostředky půjčené jiným subjektům s budoucí návratností). Spadají sem také náklady spojené s přenesenou působností obce.

Kapitálové výdaje se používají na financování dlouhodobých zejména investičních potřeb, které se běžně neopakují a přesahují jedno rozpočtové období. Patří sem **investiční nákupy** jako rekonstrukce budov a zařízení, nákup a výstavba budov nových nebo nákup akcií a finanční vklady do obchodních společností. Dále sem řadíme **investiční transfery** (tj. neopětované výdaje charakteru dotací a příspěvků použitých na investiční účely, které jsou poskytovány mimo rozpočet obce). Poslední jsou **investiční půjčky**, tedy poskytované návratné půjčky jiným subjektům na investiční účely.(Jáč, 2010)

3.7 Výdaje obcí

Jak již bylo řečeno, odpovědnost za výdaje obcí se dělí na samostatnou a přenesenou působnost. V prvním případě se jedná o výdaje použité na:

- obecní byty- realizace pronájmů a výstavby,
- místní komunikace a městská doprava- dotovaná městskými dopravními podniky,
- územní plánování,
- vodovody a kanalizace- poskytovány většinou společnostmi soukromými,
- pouliční osvětlení, parky a hřbitovy- výstavba údržba,
- veřejná bezpečnost a obecní policie- některé složky jsou financované ústřední vládou,
- zdravotnické služby- částečné financování poliklinik, jeslí a malých nemocnic,
- kultura a rekreace- muzea, knihovny, divadla, sportovní komplexi,
- školství- provoz a údržba mateřských a základních škol, sdílená s ústřední vládou,
- sociální péče- ústavy pro mládež, kojenecké ústavy atd.

Všechny tyto činnosti mohou být provozovány vícero způsoby. Prvním způsobem může obec provozovat veškerou tuto činnost sama. V tomto případě se pak do rozpočtu promítají veškeré vynaložené a přijaté prostředky. Při použití druhého způsobu pro tento účel obec založí příspěvkovou organizaci. Zde se pak v rozpočtu projeví pouze rozdíl výdajů vynaložených a získaných za svou činnost. Posledním způsobem je nákup služeb na trhu od podnikatelského subjektu, pokud jsou takové služby nabízeny. V rozpočtu se pak projeví pouze čistý náklad na vykonanou službu.

V druhém případě se jedná o výdaje, které jsou spojené s přenesenou působností obce. Sem spadají obce, jež mají:

- matriční úřad,
- stavební úřad,
- obec s pověřeným obecním úřadem,
- obce s rozšířenou působností.

Dále sem spadají obce, jež poskytují výstupy z ověřených informačních systémů (Czech POINT).(Ministerstvo vnitra, 2015) Obcím, které mají na svém území jeden či více z těchto úřadů, pomáhá s financováním stát. Z hlediska hospodaření však nejsou k dispozici samostatné údaje, které by byly schopny určit úplné náklady spojené s touto činností. V účetnictví se obtížně „párují“ výdaje spojené s tímto výkonem a dotace, které jsou přijaty. Proto jsou dotace evidovány podle zdroje (ne účelu) a na základě analýzy hospodaření obce nemohou být přiřazeny k oblastem, jež pomáhají financovat.(Provazníková, 2007)

3.7.1 Výdajové trendy

Jak je patrné z obrázku 2 v letech 2010-2011 byl největší podíl na výdajích obcí tvořen vzděláním, druhá největší výdajová položka byla doprava a poté jsou v patřičných odstupech **samospráva**, **bydlení, komunální služby a územní rozvoj** a **dávky a podpory v sociálním zabezpečení**. Dále jsou zde poměrně vyrovnané položky **ochrana životního prostředí**, **kultura**, **vodní hospodářství a tělovýchova.**

Obrázek 2 výdaje místních rozpočtů

Výdaje místních rozpočtů podle odvětvového třídění rozpočtové skladby					
Ukazatel	2010	2011	Ukazatel	2010	2011
Výdaje celkem (v mil. Kč)	**425 896**	**406 805**	**Výdaje celkem (v mil. Kč)**	**425 896**	**406 805**
Vzdělávání a školské služby	113 763	114 720	Bezpečnost a veřejný pořádek	5 521	5 492
Doprava	85 472	77 176	Průmysl, stavebnictví, obchod a služby	3 211	2 899
samospráva	48 670	46 927	systém	2 434	2 050
Bydlení, komunální služby a územní rozvoj	33 281	29 587	Zemědělství, lesní hospodářství a rybářství	1 872	1 863
Dávky a podpory v sociálním zabezpečení	25 274	24 968	Ostatní činnosti	1 800	2 648
Ochrana životního prostředí	19 288	18 411	Civilní připravenost na krizové stavy	872	596
Kultura, církve a sdělovací prostředky	18 961	17 007	ostatní	424	433
Vodní hospodářství	18 624	20 265	Jiné veřejné služby a činnosti	262	309
Tělovýchova a zájmová činnost	15 124	11 681	Politika zaměstnanosti	159	107
v sociálním zabezpečení a politice	11 903	12 395	Ostatní výzkum a vývoj[1)]	77	121
Zdravotnictví	11 636	10 557	Spoje	26	33
Finanční operace	7 225	6 540	pro obyvatelstvo	17	20

Zdroj: Dle vlastního zpracování podle - ČSÚ

Je důležité si uvědomit, že mezi obcemi existují značné rozdíly v rozvoji infrastruktury, technické vybavenosti a bytové výstavbě. Důležitá je také poloha obce vůči ekonomickým střediskům a velikost obce, jelikož u malých obcí nemůže docházet k úsporám z rozsahu. Dále zde existuje problém externalit, tedy stav, kdy některé obce financují výdaje i pro jiné obce bez existence kompenzačního mechanismu. Všechny tyto zmiňované aspekty ovlivňují výši rozpočtu obce.(Provazníková, 2007)

3.8 Způsob analýzy rozpočtu obce

Pro analýzu rozpočtu obce nejsou určeny přesné postupové metody. Nejčastěji se však k analýze rozpočtů obce využívá absolutní a relativní metoda.

3.8.1 Absolutní metoda

Absolutní metoda se zabývá přímo zjištěnými hodnotami z výkazů obce. Jsou považovány za tzv. absolutní ukazatele tedy za ukazatele, které vyjadřují jeden jev bez vazby na jevy ostatní. Absolutní ukazatele se dělí dále na stavové a tokové. Stavové ukazatele zachycují okamžitý stav, naproti tomu tokové ukazatele zachycují vývoj v časovém horizontu. Pro analýzu absolutních ukazatelů je nejvhodnější použití horizontální a vertikální analýzy. Horizontální analýza zkoumá vývoj hodnot v čase, postupuje se přitom po řádcích

(horizontálně) a zkoumá změny hodnot a jejich intenzitu. Vertikální analýza se naopak zabývá změnami hodnot, které se vztahují k určité počáteční veličině. Jako výstup je pak procentuální podíl jedné hodnoty z vybraného základu.

3.8.2 Relativní metoda

Relativní metoda používá relativní ukazatele, které se získají ze dvou a více rozdílových ukazatelů. Pro analýzu těchto ukazatelů se používá poměrová analýza. (Bussiness.cz, 2009)

3.9 Dotace

3.9.1 Vymezení pojmu

Počátek slova dotace může být v latinském slovesu „dare“, tedy dávat. Z tohoto slovesa se dále vyvíjelo slovo až do stávající podoby, kdy se dá významově chápat jako dar. Dle státní metodiky se dotací rozumí poskytnutí určitých finančních prostředků, nejčastěji ze státního rozpočtu a fondů EU. (Politika EU, 2014)

Jelikož obcím na hospodaření jednotlivých stupňů samosprávy nestačí vlastní příjmy, tvoří značnou část rozpočtu obce tzv. nevratné peněžní prostředky, tedy dotace. V širším smyslu se mohou brát jako projev solidarity, jelikož přerozdělují přijaté finanční prostředky v rámci soustavy veřejného rozpočtu.(Peková, 2004)

Na dotaci zároveň nevzniká žádný právní nárok, pokud to není jinak stanoveno zvláštním předpisem. (MMR fondy, 2014) Dotace dělíme na dotace účelové a neúčelové. V obou případech se dělí na běžné a kapitálové.

Obce, města, kraje mohou získat státní dotace a dotace z programů EU, které mají napomoci ke zlepšení životního prostředí, života obyvatel, dopravní infrastruktury, ale například i zapojení do inovativních projektů a tvorbu mezinárodních partnerství. (Ministerstvo vnitra, 2008)

3.9.2 Účelové dotace

Tyto dotace jsou získávány při splnění určitých podmínek a za určitým účelem. Jsou spojeny s financováním přenesené ale i samostatné působnosti. Používají se tedy na financování vzdělání, sociální péči, výstavbu komunálních bytů apod. Může se však stát, že při nesprávném použití nebo nedočerpání finančních prostředků dotace propadne. V případě čerpání účelové kapitálové dotace může být ze strany poskytovatele požadována spoluúčast obce na financování. Při použití účelové dotace na běžné aktivity obce se značně omezuje pravomoc obce v rozhodování o použití těchto finančních prostředků. (Peková, 2004)

3.9.3 Neúčelové dotace

Jsou to dotace, jež nejsou podmíněné přesně vymezeným účelem a provázeny stanovenými podmínkami. Obec může sama určit, k jakému účelu chce dané finanční prostředky použít. Posiluje se tak větší nezávislost a pravomoc obce, což je v souladu se současnou politikou státu. Kritéria pro rozdělování neúčelový dotací nejsou jednotná, ale většinou to záleží na počtu obyvatel lokality, počtu obydlí v obci, rozloze obce, délka silniční sítě apod. (Peková, 2004)

3.9.4 Státem poskytované dotace

V současné době vláda poskytuje následující typy dotací

- **dotace schválené na základě zákona o státním rozpočtu** – pokud nedojde ke změně, jedná se o dotace schválené na příslušný rok a obec na ni má nárok i při neplnění státního rozpočtu,
- **dotace z kapitoly všeobecná pokladní správa státního rozpočtu** – spravuje ho ministerstvo financí a je určen na specifické účely (boj s TBC, škodlivé záření),
- **dotace ze státních a mimorozpočtových fondů** – účelové i kapitálové, nejčastěji ze státního fondu životního prostředí (SFŽP),
- **dotace poskytované krajem** – např. rozvoj cestovního ruchu,
- **mimořádné dotace** – jsou uvolňovány podle potřeby ze státních finančních rezerv,
- **dotace z rozpočtových kapitol některých ministerstev –** jedná se o nenárokové dotace. (Provazníková, 2007)

3.10 Možnosti čerpaných titulů pro období 2007 - 2013

Na obrázku 3 je výčet titulů, které bylo možné využívat v letech 2007-2013:

Obrázek 3 – Zdroje poskytovaných dotací

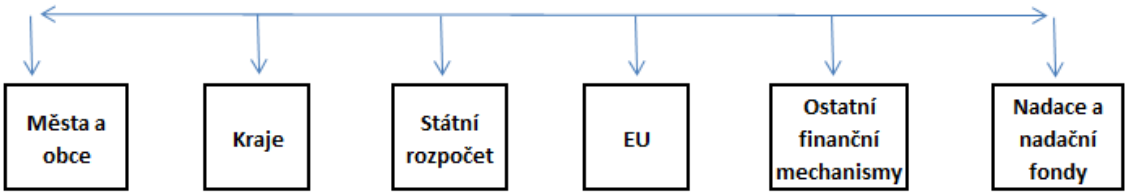

Zdroj: Strukturální a investiční fondy. *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR*

3.10.1 Města a obce

V tomto případě nemusí jít vždy o vyhlašování dotačních programů. Existuje zde však pravidlo, že čím větší obec, tím větší rozpočet a tedy i finanční prostředky, které mohou být poskytovány formou dotace. Nejčastěji se jedná o programy v oblasti bytové politiky. (Centrum pro regionální rozvoj, 2008)

3.10.2 Kraje

Jednotlivé kraje vypisují dotační programy, které směřují do různých oblastí hospodářství. Jedná se především o oblasti:

- podpora venkova,
- oblast kultury a cestovního ruchu,
- sociální oblast,
- regionální rozvoj (např. ÚPD či MAS),
- životní prostředí,
- doprava,
- vzdělání,
- informační technologie,
- apod.

3.10.3Státní rozpočet

Ze státního rozpočtu lze čerpat finanční prostředky pomocí jednotlivých ministerstev, která vypisují programy dle své oblasti působnosti. Prostředky lze čerpat především z těchto ministerstev:

- Ministerstvo pro místní rozvoj (MMR),
- Ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO),
- Ministerstvo životního prostředí (MŽP),
- Ministerstvo zemědělství (MZ),
- Ministerstvo dopravy (MD),
- Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV),
- Ministerstvo školství mládeže a tělovýchovy (MŠMT).

Dále existují určité fondy, které administrují určitá ministerstva a slouží k přerozdělení určitých typů dotací. Sem patří:

- Státní fond dopravní infrastruktury (správce SFID),
- Státní zemědělský a intervenční fond (správce SZIF),
- Státní fond rozvoje bydlení (správce MMR).

3.10.4 Ostatní finanční mechanismy

Zde jsou k dispozici pouze dva programy a to:

- EHP Norsko,

- EHP Švýcarsko.

3.10.5 Nadační fondy

Tyto prostředky jsou dostupné především pro neziskové projekty

3.10.6 EU

Zdroje z EU jsou v současné době velmi používané, a proto jsou v následujících odstavcích rozepsány podrobně. (Centrum pro regionální rozvoj, 2008)

3.11 Regionální politika Evropské unie

Pod pojmem regionální politika se rozumí investiční a strategická politika, která je zaměřena na všechny města a regiony EU s cílem podpořit jejich hospodářský růst a zvýšit kvalitu života zdejších obyvatel. Tato politika funguje na základě solidarity, jelikož dochází k přesunu peněz směrem do chudších a méně rozvinutých regionů. Dochází tak ke snaze vyrovnat rozdíly v rozvinutosti jednotlivých regionů v rámci celé EU. Zároveň slouží jako katalyzátor soukromých a veřejných finančních prostředků, jelikož ukládá povinné spolufinancování projektů z vnitrostátních rozpočtů. Regionální politika sociální a hospodářské soudržnosti (HSS) pomáhá snižovat nerovnosti mezi jednotlivými státy. „Dle evropských nařízení má politika HSS za úkol podporovat harmonický a udržitelný rozvoj ekonomických činností, vysokou úroveň zaměstnanosti, ochranu a zlepšování životního prostředí na území EU.“ Dále je snahou HSS provázanost a soudržnost evropské unie. Mezi významné role této politiky patří také přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráce. Evropské unii velmi záleží na plnění této politiky, a proto je tímto směrem vynakládána více než třetina prostředků společného rozpočtu. (Politika Evropské unie, 2014)

3.11.1 Jak funguje regionální politika

Regionální politika je založená na fondech, z kterých jsou spolufinancovány vybrané projekty. Mezi nejdůležitější strukturální fondy patří Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF) a evropský sociální fond (ESF). Tyto fondy byly vytvořeny za účelem investic do hospodářské a sociální restrukturalizace po celé EU. Dále je regionální politika uskutečňována za pomoci Fondu soudržnosti, Evropským zemědělským fondem (EZFRV) a Evropským námořním a rybářským fondem (ENRF). Všechny zmíněné fondy tvoří evropské strukturální a investiční fondy (ESIF).

Zatímco Fond soudržnosti podporuje výstavbu a obnovu dopravních sítí a projektů v oblasti životního prostředí, evropský zemědělský fond podporuje trvalý udržitelný rozvoj v zemědělské oblasti. Každý z výše vyjmenovaných fondů se tak snaží dohromady přispívat k plnění cílů stanovených evropskou unií. (Politika Evropské unie, 2014)

3.11.2 Programové období 2007-2013 pro ČR

V tomto programovém období byly stanoveny tři základní cíle hospodářské a sociální soudržnosti, mezi něž je rozvrhnuto 26 operačních programů.

- cíl konvergence,
- cíl regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost,
- cíl Evropské územní spolupráce.

3.11.3 Cíl konvergence

Jedná se především o podporu rozvoje v sociální a hospodářské oblasti v méně rozvinutých regionech členských států. Je realizován za pomoci osmy tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů s vyčleněnou částkou přesahující 25 milionů eur. Za Českou republiku sem spadají všechny regiony kromě hlavního města Prahy.

Mezi regionální operační programy patří:

- ROP NUTS II Severozápad,
- ROP NUTS II Moravskoslezsko,
- ROP NUTS II Jihovýchod,
- ROP NUTS II Severovýchod,
- ROP NUTS II Střední Morava,
- ROP NUTS II Jihozápad,
- ROP NUTS II Střední Čechy.

Osm tematických okruhů se dělí:

- OP Doprava,
- OP Životní prostředí,
- OP Podnikání a inovace,
- OP Výzkum a vývoj pro inovace,
- OP Lidské zdroje a zaměstnanost,
- OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost,
- Integrovaný operační program,
- OP Technická pomoc.

3.11.4 Ostatní cíle

Co se týče druhého cíle s názvem **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost**, spadá pod něj v České republice pouze hlavní město Praha se dvěma programy zaměřenými na podporu konkurenceschopnosti a zaměstnanosti.

Poslední cíl se nazývá **Evropská územní spolupráce** a je určena pro podporu přeshraniční, mezinárodní a nadnárodní spolupráci. Spadají sem všechny regiony, které z tohoto fondu mohou čerpat. Částka určená k čerpání však není ani jeden milión eur a nemá tedy zásadní vliv ve financování. (MMR strukturální fondy, 2014)

3.11.5 Regionální operační program (ROP) NUTS II Jihozápad

Tento regionální operační program je určen pro Plzeňský a Jihočeský kraj. Účel, pro který byl zmiňovaný program vybrán, je zvýšit konkurenceschopnost a atraktivitu regionu v zájmu růstu kvality života obyvatel, jež v daném regionu žijí. „Zaměřuje se na zlepšení dopravní dostupnosti a propojení regionu včetně modernizace prostředků veřejné dopravy, podporu rozvoje infrastruktury i služeb cestovního ruchu, přípravu menších podnikatelských ploch a zlepšování podmínek k životu v obcích a na venkově především prostřednictvím zkvalitnění vzdělávací, sociální a zdravotnické infrastruktury.“ (MMR OP, 2008)

3.11.6 Projekty podporované ROP Jihozápad

Zmíněný program je rozdělen na čtyři prioritní osy, které ho rozdělují na logické celky. Ty jsou pak dále tříděny za pomoci tzv. oblastní podpory. Oblastní podpora slouží k vymezení typů projektů, jež mohou být použity v rámci té či oné prioritní osy. Sem patří:

- dostupnost center,
- stabilizace a rozvoj měst a obcí,
- rozvoj cestovního ruchu,
- technická pomoc.

3.11.7 Jaké subjekty mohou žádat o podporu

Mezi subjekty, které mohou o tuto podporu žádat, patří obce, kraje, svazky obcí, orgány provozované nebo zakládané krajem či obcí, školy, církevní a právnické osoby, podnikatelé, nestátní neziskové organizace, občané a další. Potencionální žadatelé musí pro přípravu a realizaci životaschopného projektu učinit specifické administrativní kroky, jež jsou ve vztahu k evropským dotacím metodicky určené poskytovatelem dotace. Jedním z klíčových cílů projektu je stanovení monitorovacího indikátoru. (MMR, OP 2008)

3.11.8 Monitorovací indikátory

Tyto indikátory slouží k monitorování průběhu realizace projektu a k dodržování prioritních os vzhledem k cíli programu. Souhrn klíčových indikátorů má zásadní vliv při hodnocení realizace projektu. Naplnění monitorovacích indikátorů jsou pro žadatele a příjemce dotace závazné, v případě nenaplnění plánovaných hodnot indikátorů může dojit k částečnému popř. úplnému odnětí dotace. (MMR Strukturální fondy, 2014)

4 Praktická část

4.1 Obec Kasejovice

Kasejovice jsou malé město ležící na hranici dvou krajů Jihočeského a Plzeňského. Město protíná silnice první třídy I/20 vedoucí z Písku do města Plzně, která je významnou metropolí a krajským městem v Plzeňském kraji. Do spádové oblasti města Kasejovice patří dalších 7 vesnic – Chloumek, Kladrubce, Podhůří, Polánka, Přebudov, Řasnice, a Újezd. Společně s vyjmenovanými spádovými vesnicemi mají Kasejovice 1320 obyvatel a rozprostírají se na ploše 3483 ha. (Kasejovice a okolí, 2010)

4.2 Občanská vybavenost obce Kasejovice

Od roku 1989 prošlo město Kasejovice velkým vývojem a to zejména v oblasti infrastruktury. Vybudovala se zde nová kanalizace, čistírna odpadních vod a plynofikace. Další nemalé finanční prostředky putovaly do oprav místních komunikací a následných úprav veřejného prostranství. Z pohledu občanské vybavenosti se zde nachází Základní i mateřská škola. V blízkosti školy bylo vybudováno nové víceúčelové hřiště. Dále se zde nachází nově zbudované kulturně – společenské centrum, pošta a knihovna.

Město Kasejovice a jeho okolí oplývá mnoha kostely a kapličkami. Stojí tu také stará synagoga, jako pozůstatek židovské komunity, která tu dříve pobývala. (Kasejovice a okolí, 2010)

4.3 Rozpočet obce Kasejovice – období 2008-2013

Obec Kasejovice hospodaří s rozpočtem, který se v roce 2013 pohyboval okolo 25 milionů korun. Tato částka se samozřejmě v průběhu let měnila. Důvodem kolísavého vývoje přijatých prostředků je způsoben skladbou příjmů. Opačnou stránkou rozpočtu jsou výdaje. Ty tvoří z převážné části výdaje běžné, používané na praktický chod obce. Druhou hlavní položkou jsou výdaje investiční, u malého města jako jsou Kasejovice, tvoří jen malou část výdajů. Souhrn výdajů a příjmů obce Kasejovice jsou vidět v tabulce 1.

Tabulka 1 – Souhrn příjmů a výdajů města Kasejovice za období 2013-2008

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
Příjmy celkem (Kč)	**25 547 416**	**25 157 497**	**26 939 278**	**20 145 837**	**20 678 694**	**25 476 666**
Změna oproti roku 2008 (%)	0	-1,5	5,4	-21,1	-19,1	-0,3
Výdaje celkem (Kč)	**22 803 875**	**30 640 528**	**16 306 500**	**23 301 581**	**22 557 278**	**19 335 961**
Změna oproti roku 2008 (%)	0	34,4	-28,5	2,2	-1,1	-15,2

Zdroj: Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Tato tabulka ukazuje, s jakými částkami obec hospodařila v průběhu šesti let. Z údajů je patrné, že obec má k dispozici každý rok přibližně podobné částky. Dále je zde viditelná snaha obce hospodařit pokud možno s vyrovnaným rozpočtem a zabránit tak zadlužování obce. Při pohledu na změny příjmů a výdajů obce vázané k roku 2008 není viditelný jasný vzestupný či sestupný trend, ale spíše kolísavý vývoj. V některých letech jsou velké rozdíly salda v hospodaření obce, to je ve většině případů způsobeno vlivem investic, které v daném roce odčerpaly více finančních prostředků, které v následujících letech byly přijaty zpětně formou dotace. Podrobnější analýza hospodaření obce je popsána v následujících odstavcích.

4.3.1 Složení příjmů obce

Při podrobnějším pohledu na příjmy obce je použito základní dělení příjmů na daňové, nedaňové a kapitálové a na přijaté transfery. V tomto ohledu hrají největší podíl na příjem rozpočtu obce prostředky získané z výběru daní. Dalším výrazným prvkem v příjmech obecního rozpočtu jsou přijaté transfery od státu, ostatní příjmy již netvoří pro obec tak významné příjmy. V grafu 1 jsou shrnuty příjmy obce Kasejovice, které jsou rozděleny do jednotlivých základních kategorií.

Graf 1- Podíl jednotlivých příjmových složek na celkovém příjmu obce Kasejovice za období 2008-2013

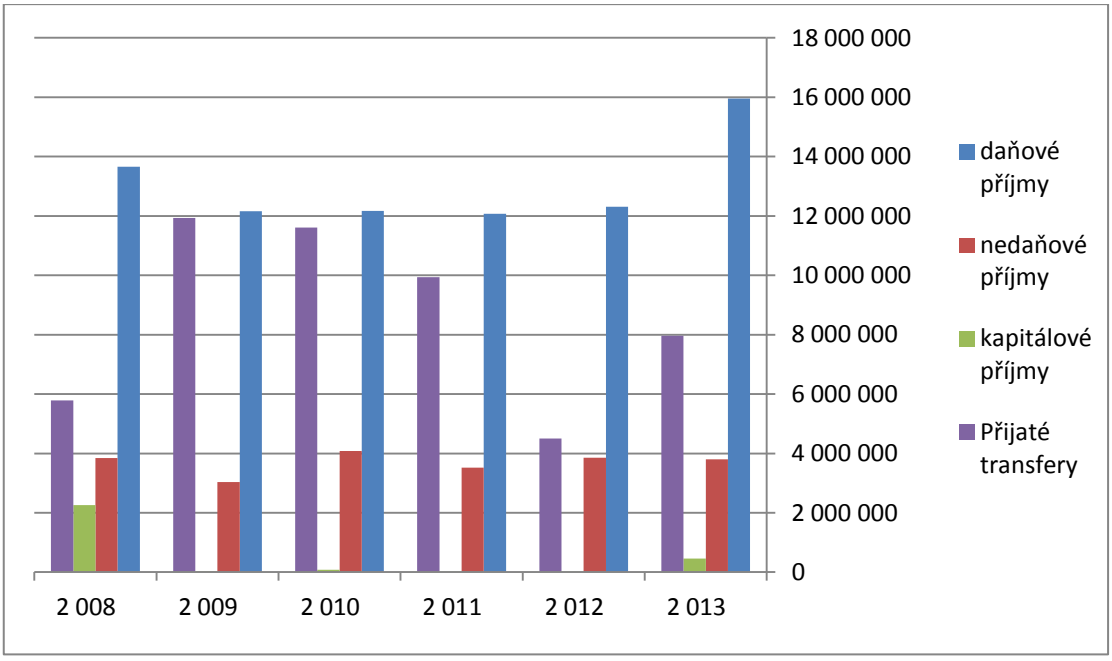

Zdroj: Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Z tohoto obrázku je patrná dominance daňových příjmů. Na té závisí rozpočet obce v největší míře a v některých letech přesahuje i 50 % příjmů obce. Dalším příjmem jsou transfery od státu. Ty, jak je z grafu patrné, mají poměrně rozkolísaný charakter způsobený závislostí přijatých transferů na čerpání různých dotačních programů a životností programu. Přes to tvoří okolo 40 % příjmů obce a stávají se tak druhým nejzásadnějším finančním tokem obce. Třetí položka tvořená vlastními příjmy se podílí na příjmech okolo 15 % a netvoří tak zásadní část přijatých finančních prostředků. Jako poslední a nejméně

důležitou položkou jsou kapitálové příjmy. Tato položka je omezena velikostí majetku obce, a proto je povětšinu času nulová. Pouze v roce 2008 si obec pomohla prodejem nemovitostí a hmotného majetku, aby si tak vykompenzovala nízký příjem z transferů od státu.

4.3.2 Daňové příjmy obce Kasejovice

Jak již bylo zmíněno, nejdůležitějším příjmem obce Kasejovice jsou příjmy daňové. Je tedy důležité jejich bližší rozbor. Souhrnný název položky daňové příjmy se dá dělit na daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů, daně z přidané hodnoty, majetkové daně, daně a poplatky za služby.

Pro obec Kasejovice je nejdůležitější položka **daně z příjmů, zisku a kapitálových výnosů,** jelikož v převážné většině let tvoří okolo 45 % hodnoty z celkových daní. Druhým největším příjmem jsou příjmy z DPH, které tvoří každoročně okolo 40 % hodnoty z celkových daní. V tabulce 2 je detailní přehled daňových příjmů obce.

Tabulka 2 – Přehled daňových výnosů obce Kasejovice za období 2008-2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
celkem (Kč)	**13 653 009**	**12 162 374**	**12 166 955**	**12 069 615**	**12 309 353**	**15 958 292**
daně z příjmu a zisku a kap. Výnosů (Kč)	**7 310 574**	**5 788 198**	**5 199 811**	**5 263 414**	**5 487 877**	**7 285 226**
podíl na celkových příjmech (%)	53,5	47,6	42,7	43,6	44,6	45,7
změna oproti roku 2008 (%)	0	-20,8	-28,9	-28,0	-24,9	-0,3
daně z DPH	**4 657 132**	**4 573 825**	**5 419 226**	**4 719 499**	**4 687 870**	**6 491 102**
podíl na celkových příjmech (%)	34,1	37,6	44,5	39,1	38,1	40,7
změna oproti roku 2008 (%)	0	-1,79	16,36	1,34	0,66	39,38
daně a poplatky za služby (Kč)	**889 052**	**855 972**	**786 386**	**731 956**	**710 290**	**780 766**
podíl na celkových příjmech (%)	6,5	7,0	6,5	6,1	5,8	4,9
změna oproti roku 2008 (%)	0	8,1	-0,7	-6,9	-11,4	-24,9
majetkové daně (Kč)	**796 249**	**944 378**	**761 530**	**1 354 744**	**1 423 314**	**1 401 196**
podíl na celkových příjmech(%)	5,8	7,8	6,3	11,2	11,6	8,8
změna oproti roku 2008 (%)	0	18,6	-4,4	70,1	78,8	76,0

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Z tabulky 2 je patrná celková částka, která byla na dani vybrána za určené období a nemá výrazně kolísavé tendence. Změnu však můžeme pozorovat od roku 2009 do roku 2012. Zde dochází k úbytku financí, který byl způsoben hospodářskou krizí a následným útlumem ekonomického sektoru. Naopak v roce 2013 je zde skokový nárůst, který byl vyvolán jak oživením ekonomiky, tak hlavně novým určením daní. Od roku 2013 vláda navýšila objem přerozdělovaných daní. To se pozitivně projevilo na výnosech daně z příjmů fyzických a právnických osoba výnosech z DPH. Zatímco na dani z příjmů fyzických a právnických osob se touto změnou hodnota dostala zpět k úrovni roku 2008,

tak u příjmů z DPH došlo k navýšení o 40%. Tato změna se tedy projevila pozitivně na příjmech obce Kasejovice a pomohla kompenzovat nižší příjmy v letech minulých.

Při pohledu na vývoj přijatých prostředků z daní se tedy dá říci, že jde o příjem bez velkých meziročních výkyvů. Avšak při převaze příjmů fyzických a právnických osob a příjmů z DPH se musí brát v potaz závislost těchto příjmů od výsledků hospodaření subjektů žijících v České republice. Z pohledu obce Kasejovice vzhledem k nízké fluktuaci počtu obyvatelstva i katastrální rozlohy se případné změny ve vývoji výnosů z daní dotknou nejvíce z pozice státu a hospodářského vývoje, než změnami města.

4.3.3 Nedaňové příjmy

V tomto případě nelze mluvit o hlavním druhu příjmů obce, avšak na rozdíl od příjmů ostatních se právě zde nejvíce projevuje schopnost obce vygenerovat určitý zisk ze své vlastní provozované činnosti. Mezi tyto činnosti se řadí příjmy z vlastní činnosti, příjmy z prodeje nekapitálového majetku a ostatní příjmy.

Tabulka 3 – Nedaňové příjmy obce Kasejovice za období 2008-2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
celkem (Kč)	**3 834 094**	**3 029 409**	**4 068 299**	**3 507 089**	**3 843 697**	**3 596 346**
příjmy z vlastní činnosti (Kč)	**3 692 661**	**2 899 493**	**3 306 535**	**3 379 942**	**3 655 997**	**3 235 162**
podíl na nedaňových příjmech (%)	96,3	95,7	81,3	96,4	95,1	90,0
změna oproti roku 2008 (%)	0	-21,5	-10,5	-8,5	-1,0	-12,4
příjmy z prodaného nekapitálového majetku (Kč)	**141 433**	**129 937**	**761 774**	**127 155**	**187 701**	**361 196**
podíl na nedaňových příjmech (%)	3,7	4,3	18,7	3,6	4,9	10,0
změna oproti roku 2008 (%)	0	-8,1	438,6	-10,1	32,7	155,4

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

V tabulce 3 je vidět jasná převaha příjmů z vlastní činnosti, která tvoří přes 90 % celkových nedaňových příjmů. Příjmy z vlastní činnosti jsou pak dále děleny na příjem z poskytovaných služeb a výrobků. Ty ve většině případů tvoří okolo 85 % z nedaňových příjmů. Dále sem spadá příjem z pronájmu majetku, který se podílí asi 10 % na nedaňových příjmech. Poslední položkou jsou příjmy z nekapitálového prodeje, ty jsou ve většině případů zanedbatelné z důvodů nedostatečného vlastnictví obce.

4.3.4 Kapitálové příjmy

Kapitálové příjmy mají jen malý podíl na celkových nedaňových příjmech (okolo 8 %). Jejich podíl se však velmi mění s objemem prodaného obecního majetku. V porovnání s velkými městy, kde kapitálová položka je mnohonásobně vyšší, neboť velké město může s majetkem manipulovat, má obec malý prostor se svého majetku zbavovat právě pro jeho nedostatečný objem. Z grafu 1 je však vidět, že v roce 2008 si Kasejovice prodejem dlouhodobého majetku mohly vykompenzovat snížené příjmy za přijaté transfery. Obecně si obec může prodejem svého majetku vylepšit příjmovou stránku svého rozpočtu.

4.3.5 Transferové příjmy

V tomto případě se jedná o finanční prostředky, které obci pomáhají spolufinancovat správný chod obce. Tyto prostředky obec získává od jiných subjektů a nazývají se dotace. Takové prostředky jsou rozděleny na neinvestiční přijaté transfery a investiční přijaté transfery. Ve většině případů obec musí o tyto prostředky žádat, jelikož nárokové dotace jsou zde zastoupeny jen asi 15% a jsou použity na výkon přenesené působnosti, kterou obec Kasejovice obstarává pro stát. Tabulka 4 ukazuje, jak velké částky byly pomocí transferů čerpány.

Tabulka 4 – Nedaňové příjmy obce Kasejovice za období 2008-2013

	2008	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
celkem (Kč)	5 822 571	9 016 286	9 630 709	3 285 266	4 258 417	5 226 860
neinvestiční přijaté transfery (Kč)	**3 800 000**	**3 518 856**	**3 112 309**	**1 282 203**	**4 256 405**	**2 811 562**
z toho nárokové dotace (Kč)	**844 050**	**987 452**	**1 410 933**	**950 462**	**1 098 587**	**1 012 877**
podíl na celkových přijat. transferech(%)	65,3%	39,0%	32,3%	39,0%	100,0%	53,8%
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	-7,4	-18,1	-66,3	12,0	-26,0
investiční přijaté transfery(Kč)	**2 020 563**	**5 495 421**	**6 516 390**	**2 001 052**	**0**	**2 413 285**
podíl na celkových přijat. transferech(%)	35%	61%	68%	61%	0%	46%
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	172,0	222,5	-1,0	-100,0	19,4

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Jak je z tabulky 4 vidět, neinvestiční přijaté transfery vykazují mírně sestupný charakter a dokazují tak snahu státu, aby obce byly více samostatné ve svém hospodaření a rozhodování. I nadále však tvoří poměrně značný příliv finančních prostředků, které jsou potřebné ke správnému hospodaření místní samosprávy a výkonu přenesené působnosti na obec. Naopak přijaté investiční prostředky žádný trend nevyjadřují. Jsou ve většině případů závislé na schopnosti obce připravit projekt, který bude realizován a následně uspěje v žádosti o dotaci.

4.4 Výdaje obce Kasejovice

V předešlých odstavcích byly popisovány příjmy, které plynou do rozpočtu obce. Druhou stránkou jsou však potřeby, které obec musí zaplatit, ty nazýváme výdaji obce. Výdaje se dělí na dvě základní složky, běžné výdaje a výdaje kapitálové. Při pohledu na graf 2 je vidět podíl běžných a kapitálových příjmů za období 2008-2013.

Graf 2 - Podíl běžných a kapitálových výdajů obce Kasejovice za období 2008-2013

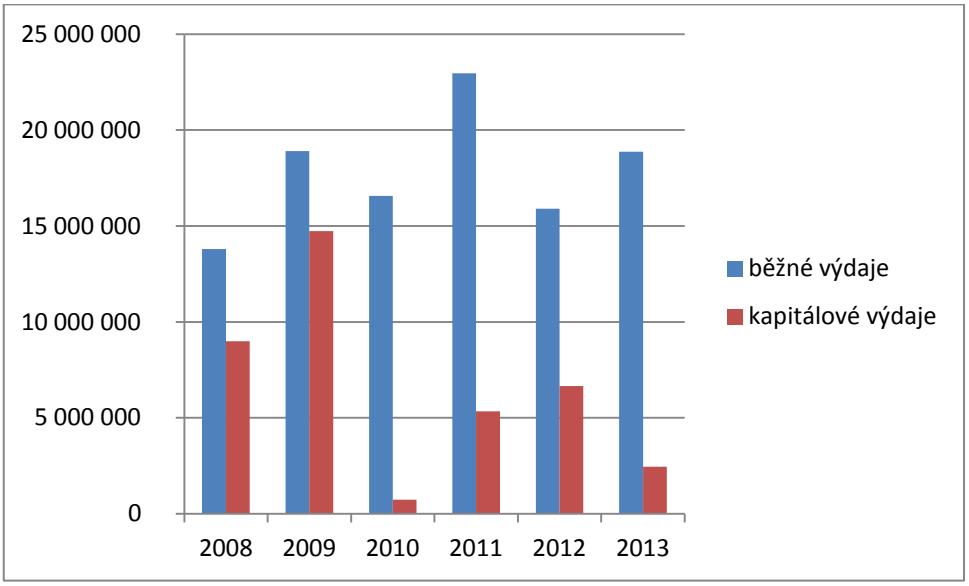

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Z grafu 2 je patrná převaha běžných výdajů nad výdaji kapitálovými, to je způsobeno potřebou obce financovat především správný chod všech činností od samosprávy až po svoz odpadu. Investice jsou brané až jako poslední článek pro vyčlenění prostředků.

4.4.1 Běžné výdaje

Jak již bylo řečeno, běžné výdaje jsou pro město Kasejovice největší položkou výdajové stránky města, a proto stojí za podrobnější rozepsání jednotlivých částí, které se za touto položkou skrývají. Jako nejdůležitější části s největšími finančními objemy jsou vybrány personální výdaje, nákup energií a materiálu, nákup služeb, transfery příspěvkovým organizacím a pořízení dlouhodobého majetku.

Tabulka 5 - Rozložení běžných příjmů obce kasejovice za období 2008-2013

rok	*2008*	*2009*	*2010*	*2011*	*2012*	*2013*
běžné výdaje celkem (Kč)	**13 798 887**	**18 906 762**	**16 574 176**	**22 956 836**	**15 896 983**	**18 874 982**
personální výdaje (Kč)	**3 922 792**	**4 452 147**	**4 909 585**	**5 853 611**	**5 766 702**	**5 861 217**
podíl na běžných výdaj.(%)	28,4	23,5	29,6	25,5	36,3	31,1
nákup energií a materiálu (Kč)	**1 720 982**	**1 820 366**	**1 847 318**	**1 660 654**	**1 450 320**	**1 870 250**
podíl na běžných výdaj.(%)	12,5	9,6	11,1	7,2	9,1	9,9
Nákup služeb(Kč)	**3 150 560**	**3 403 016**	**3 259 618**	**3 259 428**	**3 147 662**	**3 042 294**
podíl na běžných výdaj.(%)	22,8	18,0	19,7	14,2	19,8	16,1
neinvestiční výdaje (Kč)	**5 750 824**	**6 799 222**	**5 936 478**	**7 194 378**	**5 825 255**	**6 595 134**
podíl na běžných výdaj.(%)	41,7	36,0	35,8	31,3	36,6	34,9
neinv. Transfery nezisk. Org.(Kč)	**250 689**	**397 874**	**576 310**	**182 391**	**351 933**	**455 640**
podíl na běžných výdaj.(%)	1,8	2,1	3,5	0,8	2,2	2,4
transferové Příspěvky Org.(Kč)	**3 408 099**	**3 375 889**	**3 367 788**	**2 639 412**	**2 661 312**	**2 542 541**
podíl na běžných výdaj.(%)	24,7	17,9	20,3	11,5	16,7	13,5

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Tabulka 5 ukazuje zastoupení jednotlivých částí na běžných výdajích. Je zde vidět převaha personálních výdajů následována částí nákup služeb, která je však v časovém období poměrně stálá. Dále v grafu figuruje část transfery příspěvkovým organizacím, které vykazují sestupný charakter způsobený jak nárůstem zvyšování životní úrovně, tak lehkým nárůstem počtu pracovníků. Tyto změny však nejsou nikterak zásadní.

4.4.2 Personální výdaje

Tato část se podílí největší měrou na běžných výdajích. Zabezpečuje platové ohodnocení všech zaměstnanců samosprávného celku, tedy obce Kasejovice. Personální výdaje se podílí na běžných výdajích okolo 30 %. Přesné hodnoty jsou vidět v tabulce 6.

Tabulka 6 - Personální výdaje obce Kasejovice za období 2008-2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
personální výdaje (Kč)	**3 922 792**	**4 452 147**	**4 909 585**	**5 853 611**	**5 766 702**	**5 861 217**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	13,5	25,2	49,2	47,0	49,4

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Z tabulky 6 se dá vyčíst vzestupná tendence způsobená jak nárůstem zvyšování životní úrovně, tak lehkým nárůstem počtu pracovníků. Je pravděpodobné, že tento vývoj bude i nadále pokračovat podobným tempem. Nárůst hodnoty však není zásadní.

4.4.3 Nákup služeb

Nákupem služeb obec do jisté míry zprostředkovaně rozšiřuje služby pro své občany. Z těchto prostředků jsou hrazeny služby České pošty, telekomunikací, poradenské služby, poplatky bankovním ústavům a jiné nespecifikované služby.

Tabulka 7 – Nákup služeb obce Kasejovice za období 2008-2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
Nákup služeb (Kč)	**3 150 560**	**3 403 016**	**3 259 618**	**3 259 428**	**3 147 662**	**3 042 294**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	8,0	3,5	3,5	-0,1	-3,4

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

Jak lze vyčíst z tabulky 7 vykazuje nákup služeb mírně sestupnou tendenci, ale stále se podílí na běžných výdajích okolo 17 %, můžeme však říci, že se jedná a stabilní částku.

4.4.4 Transfery příspěvkovým organizacím

Obec Kasejovice má v tomto případě dvě hlavní příspěvkové organizace. Jednou je Mateřská škola Kasejovice a druhou je Základní škola Kasejovice. Do obou těchto organizací přispívají Kasejovice částkou okolo 3 milionů korun. Tato částka tedy tvoří okolo 15 % běžných výdajů a vykazuje klesající tendenci.

Tabulka 8 –– Transfery příspěvkovým organizacím za obec Kasejovice v období 2008 - 2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
transf. Příspěvky Org.(Kč)	**3 408 099**	**3 375 889**	**3 367 788**	**2 639 412**	**2 661 312**	**2 542 541**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	-0,9	-1,2	-22,6	-21,9	-25,4

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

V tabulce 8 je vidět, kolik prostředků obec Kasejovice vynakládá na provoz těchto organizací. Je zde také od roku 2010 patrný silný pokles, ten je způsobený jiným přerozdělováním prostředků. Dříve šli všechny příspěvky od státu školám přes obec. To se však od roku 2010 změnilo a některé příspěvky putují nyní přímo od státu ke školám.

4.4.5 Nákup energií a materiálu

Na této položce je vidět, kolik prostředků obec vydá na svůj běžný provoz v hmotném vyjádření. Každoroční částka okolo 1,8 milionů korun tvoří necelých 10 % rozpočtu.

Tabulka 9 - Přehled nákupu energií a materiálu za období 2008 - 2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***
nákup energií a materiálu (Kč)	**1 720 982**	**1 820 366**	**1 847 318**	**1 660 654**	**1 450 320**	**1 870 250**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	5,8	7,3	-3,5	-15,7	8,7

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

V tabulce 9 lze vyčíst poměrně ustálený vývoj s menším kolísáním. V případě obce Kasejovic však nelze hovořit o velkém energetickém a materiálním výdeji, je to zapříčiněno menším počtem pouličního osvětlení a vlastněných budov.

4.5 Kapitálové výdaje

Kapitálové výdaje slouží městu k investicím do dlouhodobého majetku. Takové investice mají zásadní dopad na rozvoj města a regionu. Čím více město investuje, tím větší je potenciální atraktivita pro občany v takovém místě zůstat a může potenciálně nalákat i občany nové. V tabulce 10 je vidět, jaké je procentuální zastoupení kapitálových a běžných výdajů z výdajů celkových.

Tabulka 10 - Procentuální podíl kapitálových a běžných výdajů na celkových výdajích za období 2008 - 2013

rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Výdaje celkem	**22 803 875**	**33 640 528**	**17 306 500**	**28 301 581**	**22 557 278**	**21 335 961**
běžné výdaje	60,5%	56,2%	95,8%	81,1%	70,5%	88,5%
kapitálové výdaje	39,5%	43,8%	4,2%	18,8%	29,5%	11,5%

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle - Závěrečný účet města Kasejovice za roky 2008-2013

V tabulce 10 je vidět, že největší objem investic proběhl v roce 2009, kdy byla provedena rekonstrukce staré školy na nové společensko-kulturní a vzdělávací centrum. V roce 2008 pak byla pořízena nová hasičská stříkačka a vyměněna okna v mateřské škole. V dalších letech již investice nedosahovali takových částek. Podíl na tom má provedení důležitých změn v infrastruktuře již před rokem 2008.

Obec Kasejovice mnoho svých investičních záměrů provádělo na základě poskytnutých dotačních prostředků.

4.6 Nenárokové dotace čerpané obcí Kasejovice

Obec Kasejovice je schopna ze svého rozpočtu pokrýt většinu svých aktivit neinvestičního charakteru. Bohužel na větší investice již obci nezbývá mnoho prostředků a je tak nucena spolufinancovat tyto investiční aktivity pomocí dotací, jež jsou v daných letech k dispozici.

Získání prostředků tohoto typu však není pro obec samozřejmostí. Pokud obec chce využívat prostředků z dotačních titulů, musí nejdříve vyhledat správný dotační program, poté v případě investičních projektů vypracovat projektovou žádost a zároveň disponovat prostředky na předfinancování projektového záměru. Tato specifická projektová příprava vyžaduje určité úsilí a čas, bohužel ani po té není jisté, že obec uspěje.

V období 2008-2013 se obci Kasejovice podařilo získat prostředky na své investiční i neinvestiční projekty od Plzeňského kraje, státu a z evropských fondů. Tyto prostředky byly použity jak na běžné výdaje spojené s chodem obecní samosprávy, tak na služby provozované pro obyvatelstvo. Dále jsou finanční prostředky určené pro investiční záměry obce a přispívají tak k jejímu rozvoji. V tabulce 12 jsou uvedeny poskytovatelé dotace, od kterých obec Kasejovice čerpala prostředky pro svoje investice .

Tabulka 11 – Přehled čerpaných dotací obcí Kasejovice dle poskytovatele za období 2008 - 2013

rok	***2008***	***2009***	***2010***	***2011***	***2012***	***2013***	**celkem**
Plzeňský kraj (Kč)	**1 212 326**	**388 754**	**812 000**	**1 398 203**	**1 042 000**	**1 408 500**	**6 261 783**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	-67,9	-33,0	15,3	-14,0	16,2	**x**
MPSV (Kč)	**613 698**	**630 000**	**632 321**	**687 566**	**554 652**	**730 000**	**3 848 237**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	2,7	3,0	12,0	-9,6	19,0	**x**
ROP jihozápad (Kč)	**x**	**4 790 711**	**5 320 983**	**x**	**x**	**x**	**10 111 694**
MŽP (Kč)	**250 500**	**1 120 644**	**420 000**	**150 223**	**x**	**1 513 864**	**3 455 231**
změna oproti roku 2008 (%)	0,0	347,4	67,7	-40,0	x	504,3	**x**
MMR (Kč)	**600 000**	**600 000**	**x**	**x**	**600 000**	**x**	**1 800 000**
SZIF (Kč)	**266 807**	**497 520**	**850 966**	**x**	**252 111**	**1 047 562**	**2 914 966**
změna oproti roku 2008 (%)	**0,0**	86,5	218,9	x	-5,5	292,6	**x**
MŠMT (Kč)	**x**	**x**	**x**	**x**	**656 312**	**437 000**	**1 093 312**
MV (Kč)	**2 000 000**	**x**	**x**	**x**	**x**	**x**	**2 000 000**

Zdroj:Dle vlastního zpracování podle – přehledu čerpaných dotací vypracovaný starostkou za obec Kasejovice v období 2008-2013

Z tabulky 12 lze vyčíst, že obec Kasejovice vyčerpala za uvedené období nejvíce prostředků z Regionálního operačního programu Jihozápad (ROP jihozápad). Obec dostala přidělenou dotaci za více jak 10 milionů korun. Částka byla použita na rekonstrukci staré školy, která se tak proměnila na společensko-kulturní centrum pro mládež. Obec Kasejovice se na této akci podílela částkou 2 156 510 Kč.

Druhým největším poskytovatelem dotace, od kterého obec Kasejovice čerpala finanční prostředky za více jak 6 miliónu korun, je Plzeňský kraj. Tyto prostředky jsou jako jeden z mála dotačních titulů čerpány každoročně. Většina těchto prostředků je použita na investiční akce, kdy největšími realizovanými aktivitami byly oprava varhan v kostele sv. Jakuba za 2 456 000 Kč (dotace 1 486 000 Kč), oprava rybníků za 300 000 Kč (dotace 200 000 Kč), vybudování naučné stezky za 150 000 Kč (dotace 100 000 Kč), rekonstrukce

Kasejovického zdravotního střediska za 817 000 Kč (dotace 280 000 Kč), obnova vodovodu za 1 229 000 Kč (dotace 697 000 Kč) a oprava silnic za 1 450 000 Kč (dotace 550 000Kč).

Dále město čerpalo každoročně dotace od ministerstva práce a sociálních věcí (MPSV) v celkové částce dosahující skoro 4 miliónu korun na sociální služby. V případě obce Kasejovice to bylo okolo 250 000 Kč na podporu pečovatelského domu v obci a okolo 320 000 Kč na podporu zaměstnanosti.

Třetím poskytovatelem dotace, od kterého obec čerpala největší objem prostředků, je s částkou bez mála 3,5 miliónu korun Ministerstvo životního prostředí (MŽP). Z těchto prostředků obec pořídila nový stroj na úklid silnic za 2 850 000 Kč (dotace 1 400 000 Kč) a vybudovala nový sběrný dvůr za 2 903 000 Kč (dotace 1 817 000 Kč).

Obec Kasejovice čerpala také prostředky ze státního zemědělského intervenčního fondu (SZIF). Z tohoto fondu obec čerpala dotace za necelé 3 milióny korun a pořídila z nich rozšíření dětského hřiště za 817 000 Kč (dotace 550 000 Kč), obnovu lehkoatletického areálu za 917 000 Kč (dotace 618 000), zakoupení lesnické techniky za 1 920 000 Kč (dotace1 359 000 Kč).

Dále město čerpalo prostředky od Ministerstva pro místní rozvoj, od kterého dostali 1 800 000 Kč. Tyto prostředky byly použity na opravu komunikací v okolí obce.

Dalším dotačním titulem určeným na provoz příspěvkových organizací, tedy základní a mateřské školy, je od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy. Zde byla vyčerpána částkám přes milión korun z programu EU školám.

Posledním čerpaným titulem byla dotace od Ministerstva vnitra, která obci Kasejovice poskytla částku 2 miliónů korun na pořízení nové hasičské stříkačky v ceně 6 miliónu korun.

5 Závěr

V současné době se většina obcí stále potýká s nedostatkem finančních prostředků, které jsou potřebné pro financování činnosti obce a rozvoje obce. S požadavkem na větší soběstačnost obecních rozpočtů je na obce veden tlak, aby zdroje obce byly tvořeny příjmy, které budou dostatečně vysoké a měly by být závislé na aktivitě obce tzn. takové, které může obec svojí činností ovlivnit. Příjmy obce by měly být předem plánovatelné.

V této práci jsem se zaměřil na rozbor příjmů i výdajů obce a na její finanční stabilitu. Obec musí být schopna z přijatých prostředků financovat, jak administrativní fungování všech svých úřadů, tak služby pro své obyvatele. Dále by měla být schopna vypracovávat investiční projekty, které přispívají k rozvoji obce a potažmo i regionu.

V teoretické části své práce jsem za pomoci dostupné literatury a internetových zdrojů popsal současný stav financování obcí v České republice a fungování obce. Dále jsem přiblížil, jakým způsobem probíhá sestavování a schvalování rozpočtu. Následně jsem se zaměřil na možnosti příjmů a výdajů, které obec musí za rozpočtové období uhradit. Poslední část teoretické části jsem pak věnoval dotacím, v současné době velkému přispívateli do obecního rozpočtu.

V praktické části jsem pak provedl analýzu příjmů a výdajů obce z výsledných zpráv hospodaření obce Kasejovice za období 2008-2013. Zde jsem popsal, jaké jsou největší příjmy obce, jaké jsou největší výdaje obce a jejich vývoj v daném časovém horizontu.

V závěru praktické části své práce jsem vypsal všechny nenárokové dotační tituly, z kterých obec Kasejovice za dané období čerpala a jaké částky z nich získala. Následně jsem provedl výčet hlavních projektů, které byly z těchto titulů úspěšně zrealizovány.

Závěrem tedy mohu říci, že obec je schopna financovat většinu svého chodu a služeb pro občany bez dotací. Při pohledu na většinu realizovaných investičních akcí, však byla každá z nich z převažující části spolufinancována z dotačních titulů. Dokázal jsem tak v případě obce Kasejovice, zásadní vliv dotací na rozvoj obce.

Závěrem své práce mohu říci, že obec je bez dotací schopna financovat pouze chod úřadu a služby pro občany. Z analýzy zrealizovaných investičních projektů obce Kasejovice je patrné, že bez spolufinancování by projekt obec nebyla schopna zrealizovat v kratším

časovém úseku popř. zrealizovat vůbec. Podíl spolufinancování z dotačních titulů se pohybuje v rozmezí 30-80 % celkových výdajů projektu. Zrealizované investiční projekty s podílem spoluúčasti dotačních titulů výrazně přispívají k rozvoji života obyvatel jak společenském tak i pracovním. Na modelu obce Kasejovice jsem dokázal, že dotace a schopnost starostů využít jejich potenciál mají zásadní vliv na celkový rozvoj obce.

6 Seznam literatury

CENTRUM PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ ČESKÉ REPUBLIKY. *Projektový managmen - od nápadu k realizaci projektu aneb jak připravit a řídit projekt*. Leonardo, spol. s r. o., 2008

JÁČ, Ivan. *Jedinečnost obce v regionu*. Příbram: Profesion Publishing, 2010. ISBN 978-80-7431-038-6.

Kasejovice a okolí: pohledy do minulosti a současnosti. Kasejovice, 2010.

PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. Praha: Managment press, 2004. ISBN 80-7261-086-4.

PROVAZNÍKOVÁ, Romana. *Financování měst, obcí a regionů teorie a praxe*. Praha: Grada, 2007. ISBN 978-80-247-2097-5.

Internetové zdroje:

Businessinfo.cz. *Mandatorní výdaje* [online]. 2015 [cit. 2015-03-05]. Dostupné z:http://business.center.cz/business/pojmy/p1215-mandatorni-vydaje.aspx

Businessinfo.cz. *Techniky a metody finanční analýzy* [online]. 2009 [cit. 2015-03-03]. Dostupné z:http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/techniky-a-metody-financni-analyzy-3384.html#kvametest

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL. *Průvodce komunálními rozpočty: aneb jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu* [online]. Praha, 2008 [cit. 2015-02-13]. ISBN 978-80-87123-06-5. Dostupné z:http://www.transparency.cz/doc/kr_pruvodce2008.pdf

Města a obce online [online]. [cit. 2015-03-03]. Dostupné z:http://mesta.obce.cz/zsu/vyhledat-64

Ministerstvo pro místní rozvoj. *PROGRAMOVÉ OBDOBÍ 2007-2013* [online]. 2008 [cit. 2015-02-03]. Dostupné z:http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013

Ministerstvo pro místní rozvoj. *REGIONÁLNÍ OPERAČNÍ PROGRAM NUTS II JIHOZÁPAD* [online]. 2008 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013/Regionalni-operacni-programy/ROP-Jihozapad

Ministerstvo pro místní rozvoj. *MONITOROVACÍ INDIKÁTORY (MONITOROVACÍ UKAZATELE)* [online]. 2009 [cit. 2015-02-08]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Informace-a-dokumenty/slovnik-pojmu/M/Monitorovaci-indikatory-%28monitorovaci-ukazatele%29

Ministerstvo pro místní rozvoj. *Strukturální fondy.cz* [online]. 2014 [cit. 2015-01-01]. Dostupné z: http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programove-obdobi-2007-2013/Programy-2007-2013

Ministerstvo vnitra České republiky. *Regionální politika v kontextu rozšíření Unie* [online]. 2008 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: : http://www.mvcr.cz/clanek/regionalni-politika-v-kontextu-rozsireni-unie.aspx

Ministerstvo vnitra České republiky. *Katalog činností vykonávaných obcemi v jednotlivých kategoriích* [online]. 2014 [cit. 2015-02-01]. Dostupné z: http://www.mvcr.cz/clanek/katalog-cinnosti-vykonavanych-obcemi-v-jednotlivych-kategoriich.aspx

Politiky Evropské unie: Regionální politika [online]. 2014 [cit. 2015-02-24]. ISBN 978-92-79-41284-4. Dostupné z:http://europa.eu/pol/pdf/flipbook/cs/regional_policy_cs.pdf

Zákony:

Zákon o obcích. In: *sbírka zákonů ČR*. 2000. §1-14

Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. § 7 a § 9

7 Seznam příloh

7.1 Seznam tabulek

Tabulka 1 – Souhrn příjmů a výdajů města Kasejovice za období 2013-2008 36
Tabulka 2 – Přehled daňových výnosů obce Kasejovice za období 2008-2013..... 39
Tabulka 3 – Nedaňové příjmy obce Kasejovice za období 2008-2013 40
Tabulka 4 – Nedaňové příjmy obce Kasejovice za období 2008-2013 42
Tabulka 5 - Rozložení běžných příjmů obce kasejovice za období 2008-2013 44
Tabulka 6 - Personální výdaje obce Kasejovice za období 2008-2013 45
Tabulka 7 – Nákup služeb obce Kasejovice za období 2008-2013 45
Tabulka 8 -– Transfery příspěvkovým organizacím za obec Kasejovice v období 2008 - 2013 46
Tabulka 9 - Přehled nákupu energií a materiálu za období 2008 - 2013 46
Tabulka 10 - Procentuální podíl kapitálových a běžných výdajů na celkových výdajích za období 2008 - 2013 47
Tabulka 12 – Přehled čerpaných dotací obcí Kasejovice dle poskytovatele za období 2008 - 2013 49

7.2 Seznam Grafů

Graf 1- Podíl jednotlivých příjmových složek na celkovém příjmu obce Kasejovice za období 2008-2013 37
Graf 2 - Podíl běžných a kapitálových výdajů obce Kasejovice za období 2008-2013 43

7.3 Seznam obrázků

Obrázek 1 – model finančního systému ČR 13
Obrázek 2 výdaje místních rozpočtů 26
Obrázek 3 – Zdroje poskytovaných dotací 29